

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

ННІ Менеджменту, харчових технологій та торгівлі Кафедра публічного управління та менеджменту організацій

Назва курсу	<i>Інституційні засади публічного управління та адміністрування (ОК4)</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Курс та семестр вивчення	для здобувачів третього рівня вищої освіти (доктор філософії) галузі знань 28 – Публічне управління та адміністрування, спеціальність: 281 – Публічне управління та адміністрування 1 курс, перший семестр
Викладач	Косач Ірина Анатоліївна, д.е.н., проф.
Профайл викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=8YL9ZRcAAAAJ&hl=uk
Контакти викладача	Чернігів, вул. Шевченка, 95, корп.1, каб. 402. Телефон: (046) 665-261; Irish_kos@ukr.net

1. Анотація

Досягнення та реалізація стратегічних цілей розвитку громадянського суспільства нерозривно пов'язане з оновленням механізму публічного управління. Принципові зміни механізму прийняття рішень в публічній сфері можуть бути досягнуті, перш за все, завдяки підготовці управлінців нового покоління, яких потрібно навчити творчо мислити, аналізувати економічні, політичні і соціальні процеси, систематизувати практичний досвід публічного управління розвинутих країн, робити ґрунтовні висновки щодо стратегії і тактики муніципального управління. Підготовка таких фахівців можлива при опануванні дисципліни «Інституційні засади публічного управління та адміністрування», що базується на новітніх концептуальних засадах управління публічною сферою, зорієнтованих на глибокий аналіз трансформаційних процесів сучасного світу, основаних на поєднанні теоретичної підготовки з вивченням практичного досвіду публічного адміністрування різних рівнів.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. БАЗОВІ ПОНЯТТЯ ІНСТИТУЦІОНАЛЬНИХ ЗАСАД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Тема 1. Публічне управління та адміністрування: парадигми та концепції. Принципи, методи, інструменти, а також понятійний апарат галузі науки "Публічне управління та адміністрування". Інституційність цієї галузі в Україні та її подальший розвиток. Публічне адміністрування. Феномен влади. Публічна влада та публічне адміністрування. Оцінка нормативно-правової бази публічного управління та адміністрування.

Тема 2. Інституціоналізм як напрям економічної думки. Розвиток теорії інституціоналізму. Економічна категорія "інституціоналізм". Економічні інститути.

Формування філософських основ інституціоналізму. «Старий» або традиційний інституціоналізм. Концепції наздоганяльного розвитку.

Тема 3. Принципи та закони функціонування інституцій публічного управління. Загально методичні принципи публічного адміністрування. Пріоритет державної політики. Принципи публічного управління. Системний підхід - фундаментальний принцип організації публічного адміністрування. Централізм на демократичній основі. Делегування - основний аспект демократичного принципу представництва. Закони публічного управління та адміністрування.

Тема 4. Синергетичні концепти формування інститутів публічного управління. Синергетика та самоорганізація. Концепції самоорганізації із врахуванням ієрархії соціально-економічної систем. Механізми самоорганізації. Функціонування дисипативної структури. Принципи синергетики. Основні поняття синергетики. Соціальна самоорганізація в системі публічного управління. Креативний ефект реалізації самоорганізації. Процес соціальної самоорганізації.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ПАРАДИГМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Тема 5. Політична модернізація: загальні положення та сучасні парадигми. Теоретико-методологічні засади політичної модернізації. Концепції політичної модернізації. Інституціоналізація та інституціональні трансформації: міжнародний досвід. Парадигми інституціоналізму та неоінституціоналізм. Реформування та модернізація: співвідношення понять. Фінансова компонента публічного управління та адміністрування.

Тема 6. Електронне урядування та електронна демократія. Нормативно-правові засад забезпечення розвитку електронного урядування та електронної демократії. Стратегічні завдання з розвитку електронного урядування. Розвиток електронного урядування на місцевому та регіональному рівнях. Електронна демократія в умовах криз.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. РЕАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Тема 7. Інституціоналізація стратегічного управління. Державно-приватне партнерство. Загальна характеристика стратегічного управління. Стратегічне управління у публічній сфері. Процес стратегічного управління. Поняття стратегії. Сучасне розуміння змісту стратегії. Розробка стратегії та програмних документів в системі публічного управління. Процес державного стратегічного управління. Функції державного стратегічного управління. Компоненти державного стратегічного управління. Інституціоналізація системи стратегічного управління в Україні на основі зарубіжного досвіду. Програмні інструменти публічного управління. Державно-приватне партнерство. Напрямки і технології ДПП в Україні. Нормативно-правове регулювання ДПП в Україні.

Тема 8. Упровадження цифрових технологій супроводу реформ і державна антикорупційна політика України. Цифрові платформи супроводу реформ. Офіс реформ. Інформування щодо стану реалізації реформ. Портали міністерств як цифрові майданчики просування реформ відповідно до галузей. Підвищення обізнаності громадян. Державне агентство з питань електронного урядування України. Портал відкритих даних.

Державна антикорупційна політика у сфері публічної служби в Україні. Антикорупційна стратегія.

2. Мета та цілі курсу.

Метою викладання навчальної дисципліни є оволодіння теоретичними знаннями з питань інституційних засад публічного управління та адміністрування та вироблення практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та

процедур публічного управління; формування здатності розв'язувати комплексні проблеми в сфері публічного управління та адміністрування суспільними процесами та відносинами, у тому числі дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань у здобувачів вищої освіти.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти (ЗВО) має набути або розширити наступні загальні (ЗК) та фахові (ФК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК4. Здатність до розв'язування значущих суспільних проблем із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ФК1. Здатність до оволодіння базовими знаннями наукової теорії й методології публічного управління задля розвитку наукової, педагогічної та управлінської діяльності, здобуття глибинних знань з публічного управління та адміністрування.

ФК 3. Здатність досліджувати та адаптувати кращі технології електронної демократії для ефективних комунікацій в системі публічного управління та адміністрування.

ФК 6. Здатність до наукового аналізу та експертизи нормативно-правових актів у сфері публічного управління та адміністрування, підготовки аналітичних довідок, пропозицій, доповідей.

3. Результати навчання

Під час вивчення дисципліни здобувач має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

ПРН 7. Уміти розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронної демократії для вирішення сучасних питань публічної комунікації на наддержавному, національному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН 8. Уміти розробляти проєкти законодавчих і нормативних актів, програмні документи (стратегії, програми, концепції), виходячи із оцінки їх ресурсного забезпечення, знати принципи реалізації.

ПРН 9. Уміти застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, міжнародний досвід для модернізації та ефектизації діяльності відповідних структур на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

4. Обсяг курсу

Загальна кількість кредитів – 3 (загальна кількість годин - 90); кількість годин самостійної роботи – 60.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	16
Практичні заняття	14
Самостійна робота	60

Форма проведення занять – лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

5. Перереквізити

Передумовою вивчення дисципліни є базові знання з дисциплін «Публічне управління», «Технології публічного адміністрування».

6. Система оцінювання та вимоги

Поточний контроль – до 60 балів, в тому числі: практичні заняття – до 50 балів, підсумковий модульний контроль – до 10 балів.

Семестровий контроль у вигляді заліку проводиться під час сесії у вигляді тестування (максимум 40 балів). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до оцінки за залік.

Загальна система оцінювання курсу	<i>Активна участь в роботі впродовж семестру (виконання тематичних завдань, виконання індивідуальних практичних завдань) /залік - 60/40</i>
Семінарські заняття	<i>Підготовка усних відповідей з лекційного матеріалу, відповідь на питання самостійного опрацювання, виконання практичних завдань</i>
Умови допуску до підсумкового контролю	<i>Наявність конспекту лекцій, активність протягом навчального семестру, мінімальна кількість балів 21.</i>

Поточний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів за видами робіт	
	Усні відповіді, підготовленість до практичних занять	Повнота та своєчасність виконання завдань
Змістовний модуль 1. Базові поняття інституціональних засад публічного управління та адміністрування	0...5	0...10
Змістовний модуль 2. Формування сучасної парадигми публічного управління	0...5	0...15
Змістовний модуль 3. Реалізація концептуальних засад публічного управління та адміністрування	0...5	0...10
Підсумкова поточна оцінка за семестр	15	35

Підсумковий модульний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів
Змістовний модуль 1. Базові поняття інституціональних засад публічного управління та адміністрування (Тестові завдання)	0...3
Змістовний модуль 2. Формування сучасної парадигми публічного управління (Тестові завдання)	0...4
Змістовний модуль 3. Реалізація концептуальних засад публічного управління та адміністрування (Тестові завдання)	0...3

Підсумкова семестрова оцінка

Види робіт	Кількість балів
Поточний контроль	0...50
Підсумковий модульний контроль	0...10
Залік	0...40
Разом	0...100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен/диференційований залік	залік
90 – 100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

7. Політики курсу

Обов'язкова активна участь в обговоренні проблемних питань, участь у всіх видах контролю.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані практичні роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів, він не допускається до складання заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний залік складається з двома теоретичними та одним практичним питаннями.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять очно у відповідності до затвердженого розкладу, крім випадків карантину (коли заняття проводяться дистанційно через Інтернет), а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл. Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу (принципи описані у Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Чернігівська політехніка» за посиланням: <https://www.stu.cn.ua/staticpages/akadem-dobrochesnist/>). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Політика дедлайнів

Своєчасність здачі завдань оцінюється в 1 бал. Відповідно, максимальна оцінка за невчасно здані роботи зменшується на зазначену кількість балів. Виключенням може бути наявність поважних причин несвоєчасної здачі зазначених робіт (хвороба, участь в

зазначений час в інших видах навчальної, наукової чи організаційної роботи, офіційна робота за фахом).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачам вищої освіти курсу можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, статті на науково-практичних конференціях тощо.

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час проведення підсумкового контролю.

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти за даною спеціальністю з освітніх компонент, спрямованих на отримання компетентностей з курсу, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення «Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»» шляхом співставлення отриманих програмних результатів навчання та компетентностей. У випадку проходження подібного курсу з інших спеціальностей перезараховані можуть бути лише теми, зазначені в курсі відповідно до змістових модулів.

8. Рекомендована література

Базова

1. Бакуменко В.Д. Особливості публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / В. Д. Бакуменко [та ін.] – К. : Вид-во Ліра-К, 2016. – 256 с.
2. Вдовенко, С.М. Публічне управління : навч. посіб. / С.М. Вдовенко, Ю.С. Вдовенко, О.В. Рогова. - Ніжин. : ТПК `Орхідея`, 2017. - 249 С.
3. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування [Текст] : навчальний посібник / Ю. Є. Вороніна. – Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. – 204 с.
4. Інституалізація публічного управління та адміністрування у контексті інноваційного розвитку сільських територій: теорія і практика: монографія / А.С. Даниленко, П.І. Юхименко, Т.В. Сокольська та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук., професора, академіка НААН України Даниленка А.С. К.: Центр учбової літератури, 2018. 320 с.
5. Інституціональні засади публічного управління та адміністрування: методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти освітнього ступеню «доктор філософії» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Укл.: Косач І.А. – Чернігів, 2021 р.
6. Інституціональні засади публічного управління та адміністрування: методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни для здобувачів вищої освіти освітнього ступеню «доктор філософії» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Укл.: Косач І.А. – Чернігів, 2021 р.
7. Косач І.А., Дегтярьов А.В. Програмні інструменти державної політики інноваційно-інвестиційного розвитку підприємництва. *Наукові перспективи*. №8(14). 2021. с. 41-50.
8. Косач І.А., Дегтярьов А.В.. Розвиток державно-приватного партнерства в умовах децентралізації влади в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. №3. 2020 р. Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/?n=3&y=2020>

9. Косач І.А. Оцінка синергетичного потенціалу державно-приватного партнерства в АПК України. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*.-2018.№2(13). Режим доступу до ресурсу: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/8-2018-ukr>

10. Косач І., Петренко Ю., Яковчук Я. Стратегічне управління процесами підприємницької інтеграції на засадах державно-приватного партнерства в контексті синергетично-інституціональної методології. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*.-2017.-№6(11).

11. Менеджмент та публічне управління в умовах інформаційного суспільства: кол.монографія / за заг. ред. Філіпової Н.В. Мена: ТОВ «Домінант». 2020. 288 с.

12. Менеджмент для місцевих органів публічної влади : підручник / М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська ; за ред. М. П. Бутка. – Київ : Центр учбової літератури, 2019. – 412 с.

13. Моделювання управлінських рішень в публічному адмініструванні : метод. вказівки до виконання курс. роботи для здобувачів вищ. освіти спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» / уклад. І. А. Косач. – Чернігів : ЧНТУ, 2019. – 15 с.

14. Публічне управління та сучасний менеджмент в інформаційному суспільстві: колективна монографія. К.: Кондор, 2019.

15. Публічне управління соціально-економічними системами в умовах транзитивних змін: колективна монографія / за заг ред.. Сугоняко Д.О. Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В., ТПК «Орхідея», 2017. 146 с.

16. Публічне управління : навч. посіб. / А.В. Стасишин, Г.В. Капленко, Г.О. Комарницька, Н.Т. Пак, ін.. ; за заг. ред. А. В. Стасишина. - Львів. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. - 459 С.

17. Нагаєв В.М. Публічне адміністрування: електронний навчальний посібник / В.М. Нагаєв. – Х.: ХНАУ, 2018. – 278 с.

18. Ортіна Г. В. Сталий розвиток місцевих громад в умовах децентралізації : [Моногр.] / Г. В. Ортіна, О. Г. Сокіл, Ю. О. Прус, І. В. Застрожнікова, Л. М. Єфіменко – Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2019. – 171 с

19. Основи публічного адміністрування: навчально-методичний посібник / уклад.: Н.П. Матюхіна, М.С. Ковтун, О.М. Соловійова та ін. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. – 79 с.

20. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / [А. О. Азарова, Л. М. Ткачук, Л. О. Нікіфорова та ін.]. – Вінниця : ВНТУ, 2019. – 181 с.

21. Публічне управління та сучасний менеджмент в інформаційному суспільстві: колективна монографія. К.: Кондор, 2019.

22. Публічне управління соціально-економічними системами в умовах транзитивних змін: колективна монографія / за заг ред.. Сугоняко Д.О. Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В., ТПК «Орхідея», 2017. 146 с.

23. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. Скидан О. В., Яковчук В. П., Дачій Н. В., Ходаківський Є. І. [та ін.] ; за заг. ред. О. В. Скидана. Житомир : ЖНАЕУ, 2017. 705 с.

24. Стратегічне управління проектами та державними програмами // Прикладна економіка : навчальний посібник / Б.О. Язлюк, Р.Б. Гевко, Ю.В. Дзядикевич, А.М. Бутов. - Тернопіль. : Крок, 2016. - С. 118-134.

25. Jensen, M.D. (2017). Exploring Central Governments' Coordination of European Affairs. *Public Administration*, 95 (1), 249-268.

26. Kosach, I., Shaposhnykov, K., Chub, A., Yakushko, I., Kotelevets, D., Lozychenko, O. Regulatory policy in the context of effective public governance: evidence of Eastern European Countries. *Cuestiones Políticas* . ene-jun2022, Vol. 40 Issue 72, p. 456-473. <https://produccioncientificaluz.org/index.php/cuestiones/article/view/37773> (Web of Science)

27. Kosach, I., Duka, A., Starchenko, G., Myhaylovska, O., Zhavoronok, A. Socio-economic viability of public management in the context of European integration processes // *Administratie si Management Public*. 2020. Vol. 35. pp. 139-152.
28. Peeters, Rik. 2020. The political economy of administrative burdens: A theoretical framework for analyzing the organizational origins of administrative burdens. *Administration & Society* 52 (4): 566–92
29. Polzer, T., Meyer, R. E., Höllerer, M. A., Seiwald, J. (2016) Institutional Hybridity in Public Sector Reform: Replacement, Blending, or Layering of Administrative Paradigms. In *Research in the Sociology of Organizations* (Vol. 48B, pp. 69-99) (Research in the Sociology of Organizations). Emerald Publishing.
30. Skelcher, C. and Smith, S. R. (2015) Theorizing hybridity: Institutional logics, complex organizations, and actor identities: The case of nonprofits, *Public Administration*, 93(2): 433-448.
31. Terry, M.M. (2015) Vested Interests and Political Institutions, *Political Science Quarterly*, <https://doi.org/10.1002/polq.12321>
32. Trondal, J., and Bauer, M. W. (2017). Conceptualizing the European multilevel administrative order: Capturing variation in the European administrative system. *European Political Science Review*, 9(1), 73-94.

Допоміжна

33. Вороніна Ю. Є. Публічне врядування: проблеми теорії та практики. Сучасні наукові дослідження на шляху до Євроінтеграції. Матеріали міжнародного науково-практичного форуму. ТДАТУ ім. Дмитра Моторного м. Мелітополь. 21-22 червня 2019 р. – С. 148-150.
34. Горбова Н. А. Природа державного контролю (нагляду) та генезис його законодавчого визначення / Н. А. Горбова // «Право та державне управління». – 2019. – №1.
35. Драгомирецька Н. М., Піроженко Н. В., Матвеєнко І. В. Державногромадянське партнерство у сфері соціального розвитку : навч. пос. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017 290 с.
36. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.05.2019).
37. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 № 2882/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 12.05.2019).
38. Європейська хартія місцевого самоврядування. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036 (дата звернення: 12.05.2019).
39. Експертна та інформаційна підтримка процесу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Інститут громадянського суспільства : веб-сайт. URL : <http://www.csi.org.ua/korotkyj-oglyad-reformy-mistsevogosam/#sthash.h34QnIJ4.dpuf>
40. Концепція реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. № 333-р. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-%D1%80> (дата звернення: 12.05.2022).
41. Лелеченко А. П., Васильєва О. І., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб. Київ : 2017. 110 с.
42. Організація діяльності в органах публічної влади : метод. вказівки до практ. робіт та самост. роботи спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» всіх форм навчання / уклад.: І. М. Олійченко, М. Ю. Дітковська. – Чернігів : ЧНТУ, 2019. – 68 с.
43. Особливості діяльності місцевих органів публічного управління в умовах переформатування владних повноважень : колективна монографія / за заг. ред. М. П. Бутка. – Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2020. – 352 с.

44. Про співробітництво територіальних громад : Закон України від 17.06.2014 р. № 508-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1508-18> (дата звернення: 12.05.2022).

45. Ортіна Г. В. Партнерство як основа конкурентоспроможності розвитку громад в умовах децентралізації / Г. В. Ортіна, Л. М. Єфіменко // Вісник Національного університету цивільного захисту України. – 2019. – №2 (11). – С. 344-352.

46. Сокольська Т. В., Поліщук С.П. Роль публічного управління у розвитку транскордонного співробітництва України. Аспекти публічного управління. Дніпропетровськ, 2018. Том 6 №5. С.24-32.

47. Bertelli, Anthony M., Valentina Mele, and Eleanor F. Woodhouse. 2017. Corruption, democracy and infrastructure agreements. Paper presented at the Public Management Research Conference, Washington, DC, June 8–10

48. Iossa, E., and D. Martimort. 2016. Corruption in public–private partnerships, incentives and contract incompleteness. *International Journal of Industrial Organization* 44:85–100.

49. Williams, Martin J. 2017. The political economy of unfinished development projects: Corruption, clientelism, or collective choice? *American Political Science Review* 111:705–23.

Інформаційні ресурси

50. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс: Інституційні засади публічного управління та адміністрування <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=4418>

51. Законодавство України – <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

52. Нормативні акти України – <http://www.nau.ua>

53. Офіційний сайт бібліотеки ім. В. Вернадського. – Режим доступу: <http://nbuv.gov.ua/>

54. Офіційний сайт Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка». – Режим доступу: <http://library2.stu.cn.ua/>

55. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://www.rada.gov.ua>

56. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України: <http://www.kmu.gov.ua>